

Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Esdoornstraat-Meidoornstraat te Tiel

projectnummer 0415869.00
definitief
22 maart 2018

Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Esdoornstraat-Meidoornstraat te Tiel

projectnummer 0415869.00

definitief revisie 01
22 maart 2018

Auteur

J. Buijks MSc.

Opdrachtgever

KleurrijkWonen
Postbus 4
4190 CA Geldermalsen

datum vrijgave	beschrijving revisie 01	goedkeuring	vrijgave
12 april	definitief	M.L. Braad 	M.L.M. Stabel

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	1
1.3	Voorgestane ontwikkeling	1
2	Methode	2
3	Resultaten	3
4	Conclusies en aanbevelingen	5
4.1	Conclusies onderzoek	5
4.2	Toetsing Wet natuurbescherming	5
4.3	Aanbevelingen	5
5	Bronnen	6

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

KleurrijkWonen is voornemens om het gebied Meidoornstraat/Esdoornstraat in Tiel (hierna: plangebied; zie Figuur 1.1) te herontwikkelen waarbij de 74 bestaande woningen plaats maken voor 56 nieuwbouwwoningen. Reden van de herontwikkeling is de zeer slechte staat, omvang en functionaliteit van de bestaande duplexwoningen (64 stuks). Om de herontwikkeling mogelijk te maken, moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld.

Ruimtelijke plannen, zoals een bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op o.a. beschermde soorten (Wet natuurbescherming; Wnb). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Om deze reden is reeds een oriënterende Natuurtoets uitgevoerd in april 2017 (Antea Group, in concept).

Op basis van de Natuurtoets blijkt dat binnen het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig zijn. Om het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door deze soorten vast te stellen is nader onderzoek uitgevoerd. De resultaten van het nader onderzoek zijn in voorliggende rapportage beschreven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Globespotter, 2017.

1.2 Huidige situatie

Het complex Meidoornstraat/Esdoornstraat ligt in de noordoost hoek van Tiel. Het complex telt 74 woningen: tien grondgebonden gezinswoningen en 64 duplex woningen. De woningen zijn gebouwd in 1950 en verkeren in een slechte bouwkundige staat. Rondom de huizen is openbaar groen aanwezig en zijn parkeerplaatsen aanwezig. In Figuur 1.2 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

1.3 Voorgestane ontwikkeling

De ruimtelijke invulling in de nieuwbouw is zoals nu voorgesteld het volgende: na sloop van de bestaande bebouwing worden 56 woningen gerealiseerd, waarvan:

- 18 eengezinswoningen
- 22 appartementen (10st 3kamer en 12st 2kamer)
- 16 seniorenwoningen (levensloopbestendige woningen)

Er komen 75 parkeerplaatsen in het openbaar gebied en 35 parkeerplaatsen op privéterrein (achter appartementengebouw). Er wordt circa 1.200 m² groen gerealiseerd.

In Figuur 1.3 is de inrichting aangegeven.

Figuur 1.3 Gewenste inrichting Esdoornstraat/Meidoornstraat te Tiel. (Bron: BGSV, 2016).

2 Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het vleermuizen-, gierzwaluw- en huismusonderzoek besproken worden en wordt een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken ([paragrafen 2.1, 2.2 en 2.3](#)). In [paragraaf 2.4](#) zijn de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden gegeven.

2.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijk aanwezige functie is onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017).

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Er is steeds met twee detectors gewerkt, een Petterson D200 en een Petterson D240x. De D200 was daarbij afgesteld tussen de 20 en 25 kHz en de D240x tussen de 40 en 45 kHz. Op die manier kunnen alle vleermuissoorten, waarvan het voorkomen in Nederland bekend is, worden ontvangen. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opname worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Vooral voor de soorten van het geslacht Myotis is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen. Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is niet gewerkt.

Verantwoording van het onderzoek

De uitgevoerde onderzoeken in het plangebied zijn geheel in lijn met het voorgeschreven vleermuisprotocol. De onderzoeken zijn uitgevoerd door één deskundige ecooloog ingezet door Antea Group. De ecooloog heeft jarenlange ervaring met het uitvoeren van dergelijke soortgerichte onderzoeken.

De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.1.1 Overzicht veldbezoeken

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid (met tussenpozen) over het actieve seizoen van vleermuizen uit te voeren. Om deze reden is in 2017 verspreid onderzoek uitgevoerd in de periode van juni tot en met september. Hieronder worden de meest belangrijke functies in het leefgebied en de bijbehorende perioden uiteengezet.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode 2 juni– 22 juli 2017 is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit vier rondes, waarvan twee in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst zijn uitgevoerd, de andere twee inventarisaties in de avond vanaf zonsondergang.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 23 augustus - 27 september 2017 zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten.

Winterverblijfplaatsen

Ten behoeve van het onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is tijdens de inventarisaties in het paarseizoen aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

Vliegroutes en foerageergebieden

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd.

2.1.2 Definities leefgebied-functies voor vleermuizen

In het kader (zie Figuur 2.1) op de volgende pagina worden de definities gegeven van de belangrijke functies die een gebied kan hebben voor vleermuizen. De veldbezoeken zijn gericht op het al dan niet vaststellen van deze functies in het plangebied.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag/zwermlocatie

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Het zwermgedrag is gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Een zwermlocatie is een locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschut).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Figuur 2.1. Overzicht van belangrijke functies die vleermuizen in hun leefgebied hebben.

2.2 Gierzwaluw

Voor wat betreft de gierzwaluw is gewerkt conform de methode zoals die is omschreven in het kennisdocument van de soort (BIJ12, 2017a). De data van het onderzoek zijn weergegeven in Tabel 2.1.

Voor het inventariseren van de gierzwaluw zijn in de periode 12 juni – 10 juli 2017 drie veldbezoeken uitgevoerd (zie Tabel 2.2). De inventarisaties bestonden uit avondronden vanaf twee uur voor ondergang tot zonsondergang. Tevens is tijdens de overige veldbezoeken in de ochtend gekeken naar het voorkomen van de soort in het plangebied.

2.3 Huismus

Voor wat betreft de huismus is gewerkt conform de methode zoals die is omschreven in het kennisdocument van de soort (BIJ12, 2017b). De data van het onderzoek zijn weergegeven in Tabel 2.1.

Voor het inventariseren van de huismus zijn in de periode 10 mei – 12 juni 2017 drie veldbezoeken uitgevoerd (zie Tabel 2.2). Tijdens deze veldbezoeken is gezocht naar huismussen met nestindicerend gedrag en broedplaatsen.

2.4 Onderzoeksdata en omstandigheden

In Tabel 2.2 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek.

Tabel 2.2. Data en weersomstandigheden (bron: KNMI) van de veldbezoeken ter inventarisatie van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen.

Datum	Soortgroep(en) H=huismus, V=vleermuizen, G=gierzwaluw.	Tijd	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
10-5-2017	H	14.00-16.00	16°C	stil	droog	geen
02-6-2017	H/V	03.30-06.15	14°C	stil	droog	10%
12-6-2017	H/V/G	21.00-24.00	16°C	W-1	droog	100%
28-6-2017	V/G	21.30-24.15	16°C	stil	droog	60%
10-7-2017	G	21.30-22.30	16°C	stil	droog*	100%
22-7-2017	V	03.15-05.15	15°C	Z-1	droog	100%
23-8-2017	V	01.00-03.00	16°C	stil	droog	30%
27-9-2017	V	23.00-01.00	14°C	stil	droog	70%

* eerste 15 minuten regen daarna droog.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de onderzoeken uiteengezet. In [paragraaf 3.1](#), zijn de waargenomen vleermuissoorten weergegeven. In [paragraaf 3.1.3](#), is aangegeven of er zomerverblijven, kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes in het plangebied zijn geconstateerd. In [paragraaf 3.2](#) en [paragraaf 3.3](#) zijn de resultaten voor respectievelijk de gierzwaluw en huismus uiteengezet.

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Bureaustudie

Het onderzochte plangebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens de in de onderstaande tabel genoemde vleermuissoorten in theorie waargenomen kunnen worden (zie Tabel 3.1). In de tabel staat per soort weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een rood kruisje per soort aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied en de nabije omgeving voor de desbetreffende soort heeft. Het onderzoek is afgestemd op deze soorten.

Tabel 3.1. Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen. * A= algemeen, VA= vrij algemeen, Z=zeldzaam, ZZ=zeer zeldzaam.

Soort	Foerageergebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X					A
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X	?					ZZ
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	X	X					VA
Rosse vleermuis	X	X	X	X	X					VA
Laatvlieger	X	X	X	?	X					A
Twee kleurige vleermuis	X	X	X	X	X					Z
Gewone grootoorvleermuis	-	X	X	X	X					VA
Watervleermuis	-	-	-	-	-					A
Meervleermuis	-	X	X	-	-					Z

Franjestaart	-	X	X	-	-					Z
Baardvleermuis	-	X	X	-	-					Z
Brandt's vleermuis	-	X	X	-	-					ZZ

3.1.2 Beschrijving veldbezoeken

Juni 2017

Het ochtendbezoek op 2 juni was gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en het vaststellen van vliegroutes. Zwermgedrag is deze ochtend niet waargenomen, wel zijn twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet gevonden.

Het avondbezoek op 12 juni was met name gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied. Tijdens dit veldbezoek zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet gevonden.

Het avondbezoek op 28 juni was met name gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied. Tijdens dit veldbezoek zijn zeven foeragerende gewone dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet gevonden.

Bij daglicht is er gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen, deze zijn niet gevonden.

Juli 2017

Het ochtendbezoek op 22 juli was met name gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en het vaststellen van vliegroutes. Zwermgedrag is deze ochtend niet waargenomen, wel zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet gevonden.

Bij daglicht is er gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen, deze zijn niet gevonden.

Augustus 2017

Het avond/nachtbezoek op 23 augustus was met name gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende dieren. Tijdens dit veldbezoek zijn zes foeragerende gewone dwergvleermuizen vleermuizen waargenomen en een baltsende gewone dwergvleermuis. Zwermgedrag is niet waargenomen en ook zijn geen verblijfplaatsen gevonden.

September 2017

Het avond/nachtbezoek op 27 september was met name gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende dieren. Tijdens dit veldbezoek zijn drie gewone dwergvleermuizen en twee ruige dwergvleermuizen foeragerend waargenomen in het plangebied. Tevens zijn een baltsende gewone dwergvleermuis en een baltsende ruige dwergvleermuis aangetroffen. Zwermgedrag is niet waargenomen en ook zijn geen verblijfplaatsen gevonden.

3.1.3 Overzicht gebruik van het plangebied door vleermuizen

Overzicht waarnemingen

In totaal zijn in het plangebied en omgeving de onderstaande vleermuissoorten aangetroffen:

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> ;
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i> ;
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i> .

De overige in de tabel (zie Tabel 3.1) genoemde soorten zijn niet in het plangebied of de directe omgeving daarvan aangetroffen. Het betreft de kleine dwergvleermuis, de rosse vleermuis, de tweekleurige vleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de watervleermuis, de meervleermuis, de franjestaart de baardvleermuis en de Brandt's vleermuis.

In de volgende alinea is de functie van het plangebied voor vleermuizen toegelicht.

Zomer- en kraamverblijven

In het plangebied zijn geen zomer- of kraamverblijven aangetroffen en ook geen sporen gevonden die daar op duiden. Tijdens de vier inventarisaties ten behoeve van het vaststellen van zomer- en kraamverblijven zijn enkel foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers aangetroffen (zie alinea *Vliegroutes en foerageergebied*).

Paarverblijven en zwermplaatsen

In het plangebied zijn geen paarverblijven aangetroffen. Buiten het plangebied, in de gevel van Esdoornlaan 13, is wel een paarverblijf van de ruige dwergvleermuis aangetroffen (zie tevens Figuur 3.1). Tijdens de inventarisaties geen zwermplaatsen aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek op 23 augustus is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen en op 27 september zijn een baltsende gewone dwergvleermuis en een baltsende ruige dwergvleermuis aangetroffen (zie Figuur 3.1). Verder zijn tijdens deze inventarisaties foeragerende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen (zie alinea *Vliegroutes en foerageergebied*).

Figuur 3.1. Waarnemingen baltende vleermuizen. Geel: één gewone dwergvleermuis op 23-08. Groen: één baltende gewone dwergvleermuis op 27-09. Paars: één baltende ruige dwergvleermuis op 27-09. Bron ondergrond: Globespotter, 2017.

Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inventarisaties gedurende het paarseizoen zijn geen zwermactiviteiten van vleermuizen waargenomen die kunnen duiden op de mogelijke aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats binnen of in de omgeving van het plangebied (middennachtswermen is niet waargenomen).

Vliegroutes en foerageergebied

Er is geen sprake van een duidelijke vliegroute binnen het plangebied. Het voorkomen van een essentiële vliegroute kan worden uitgesloten.

De groenstructuren in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied worden gebruikt als foerageergebied door enkele individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (zie Figuur 3.2). Op 2 juni zijn twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, op 12 juni vier en op 28 juni zijn zeven foeragerende gewone dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger waargenomen. Op 22 juli zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger waargenomen. Op 23 augustus zijn zes foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en op 27 september zijn drie gewone dwergvleermuizen en twee ruige dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Gezien de beperkte aantallen is geen sprake van een intensief gebruikt foerageergebied. De verspreiding van foeragerende vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in Figuur 3.1 aangegeven. Om het beeld overzichtelijk en duidelijk te houden zijn niet alle waarnemingen weergegeven.

Figuur 3.2. Verspreiding waarnemingen foeragerende vleermuizen. Geel: gewone dwergvleermuis. Groen: laatvlieger. Paars: ruige dwergvleermuis. Bron ondergrond: Globespotter, 2017.

3.2 Gierzwaluw

Gedurende de onderzoeksronden op 12 juni, 28 juni en 10 juli is meermaals een groep gierzwaluwen waargenomen van circa 30 individuen. De 30 individuen broeden binnen het plangebied verspreid over 15 broedplaatsen. In Figuur 3.3 is een overzicht gegeven van de locaties waar nestplaatsen zijn aangetroffen. In Bijlage 1 zijn foto's opgenomen van de locaties van de nestplaatsen.

3.3 Huismus

Gedurende de onderzoeksronden op 10 mei en op 2, 12 en 28 juni zijn op 12 locaties nestplaatsen van de huismus waargenomen. In Figuur 3.3 is een overzicht gegeven van de locaties waar nestplaatsen zijn aangetroffen. In de tuinen van de woningen zijn veelal groenblijvende beplanting aanwezig. Groenblijvende beplanting vormt een essentieel onderdeel van het leefgebied van de huismus aangezien deze voorzien in voedsel en dekking (BIJ12, 2017b).

Figuur 3.3. Waargenomen nestplaatsen van de gierzwaluw (geel) en huismus (blauw). Bron ondergrond: Globespotter, 2017.

4 Effectbeoordeling

Uit het nader onderzoek is gebleken dat in het plangebied geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aanwezig zijn. Wel zijn 15 broedplaatsen van de gierzwaluw en 12 broedplaatsen van de huismus waargenomen. Hieronder wordt bepaald of sprake is van effecten op deze beschermde soorten en of het plan uitvoerbaar is.

4.1 Toetsing Wet natuurbescherming

4.1.1 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn en vallen onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat ten aanzien van vleermuizen en hun essentiële leefgebied een aantal verbodsbepalingen zijn opgesteld.

Aangezien uit nader onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aanwezig zijn, kan worden uitgesloten dat sprake is van effecten op vleermuizen.

4.1.2 Gierzwaluw en huismus

De gierzwaluw en huismus vallen beide onder artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming en staan vermeld op de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'. Nesten en de daarbij behorende essentiële leefomgeving van vogelsoorten op deze lijst zijn ook buiten het broedseizoen beschermd.

Onder de daken en dakranden van de woningen binnen het plangebied zijn jaarrond beschermde nesten aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling gaan de nesten verloren. Tevens verdwijnen ook overige onderdelen van het leefgebied van de huismus, in het bijzonder de groenblijvende beplanting (foerageer- en schuilmogelijkheden). Het voornemen is hiermee in strijd met artikel 3.1 Wnb. Om de ontwikkeling mogelijk te maken dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag (Provincie Gelderland).

Voor de uitvoerbaarheid (en vaststelling) van het bestemmingsplan dient te worden bepaald of een ontheffing verleend kan worden. Een ontheffing kan enkel verleend worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (Wnb artikel 3.3, lid 4):

a: er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b: zij is nodig in een van de in de wet genoemde belangen;
c: er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

- a) Voor het plan geldt dat voor de soorten (bij blijk van aanwezigheid) geen andere werkwijze/locatie van het plan mogelijk is waardoor de soorten niet of minder geschaad worden aangezien het hier een herontwikkeling van het gebied betreft en de woningen in slechte staat verkeren. Daarbij is het niet mogelijk om het gebied her te ontwikkelen

zonder dat daarbij de gebouwen en de potentiële verblijfplaatsen van de soorten nadelig beïnvloed worden. In de nieuwe situatie zal het plangebied dermate worden ingericht dat leefgebied van de soorten (met name voor de huismus in de vorm van dichte struiken of hagen) terugkomt.

- b) Aangezien de huidige bebouwing in slechte staat verkeerd is het voornemen naar verwachting 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid'.
- c) Als gevolg van de werkzaamheden zal geen effect zijn op de gunstige staat van instandhouding aangezien mitigerende en compenserende maatregelen te nemen zijn (zie tekstvak volgende pagina) waardoor geen negatief effect plaatsvindt op populatieniveau/-omvang. Indien aanvullende maatregelen worden uitgevoerd, zijn deze voorzieningen gelijk effectief en functioneel voor de huismus en gierzwaluw. Voor de huismus moeten tevens voldoende foerageer- en schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Naar verwachting zijn tijdens en na de werkzaamheden voldoende alternatieve nestgelegenheden in de omgeving aanwezig (zoals in de nabijgelegen woningen en nadien ook in het plangebied zelf).

Naar verwachting kan een ontheffing verleend worden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluwen en huismussen vormt daarmee geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Van belang is echter dat maatregelen getroffen worden om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding.

Advies maatregelen

Gierzwaluw

Conform het kennisdocument (BIJ12, 2017a) dienen in de toekomstige situatie vervangende verblijfplaatsen gerealiseerd te worden. Aangezien een nieuwe verblijfplaats nooit dezelfde eigenschappen heeft als een bestaande verblijfplaats dient een overmaat aan verblijfplaatsen aangeboden te worden. Dit houdt in dat voor de 15 aangetroffen broedplaatsen minimaal 30 alternatieve verblijfplaatsen dienen te worden aangeboden.

Aan de plaatsing van de verblijfplaatsen zitten verschillende voorwaarden waaronder;

- Zo dicht mogelijk plaatsen, bij voorkeur 100-200 meter, van de bestaande verblijfplaats;
- Uitvlieghoogte van minimaal 3 meter;
- Niet te plaatsen in de volle zon en bij voorkeur op een hoek of langs de kopse kant van een gebouw in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels;
- Vervangende verblijfplaatsen moeten voor terugkomst uit het zuiden (begin april) aanwezig zijn;
- Bij aantasting van nesten van >10 broedparen, zoals hier het geval is, dienen de alternatieve verblijven één broedseizoen tegelijk aanwezig te zijn met de bestaande nesten, zodat de gierzwaluwen kunnen wennen aan de nieuwe verblijven.

Huisumus

Ook voor de huismus dienen vervangende verblijfplaatsen aangeboden te worden. Ook hier geldt dat voor iedere bestaande verblijfplaats minimaal twee alternatieve verblijven aangeboden dienen te worden. Dit houdt in dat verblijfplaatsen voor minimaal 24 broedparen aangeboden moeten worden. Aan de plaatsing van de verblijfplaatsen zitten verschillende voorwaarden waaronder;

- Zo dicht mogelijk plaatsen, bij voorkeur binnen 200 meter (bij uitzondering 500 meter), van de bestaande verblijfplaats;
- In de directe omgeving dient continue voldoende dekking aanwezig te zijn in de vorm van minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen;
- Op minimaal 3 meter hoogte;
- Vervangende verblijfplaatsen moeten minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden, tegelijkertijd met de bestaande verblijfplaatsen, aanwezig zijn om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.

Gedacht kan worden om vóór april 2018 in de omgeving tijdelijke (grootschalige) nestkasten te plaatsen onder dakgoten bij panden in de omgeving (of eventueel aan panden binnen het plangebied indien sprake is van een gefaseerde uitvoering). Wanneer de gierzwaluw dan weer vertrokken is naar het zuiden (eind oktober 2018) kan de sloop mogelijk beginnen (er is dan immers ook voldaan aan de gewenningsperiode van de huismus). Er dient echter wel geborgd te zijn dat voldoende groenblijvende vegetatie aanwezig is voor de huismus. Van belang is vervolgens dat ook in de toekomstige situatie duurzame verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hier kan gedacht worden aan inbouw nestkasten of gierzwaluw dakpannen (ook geschikt voor de huismus). Ook hier geldt dan weer dat de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen beide tegelijkertijd aanwezig moeten zijn.

5 Conclusie

5.1 Conclusies nader onderzoek

In het plangebied ten behoeve van de herontwikkeling Meidoornstraat/Esdoornstraat in Tiel is in de periode mei 2017 tot en met augustus 2017 volgens de geldende protocollen onderzoek gedaan naar het voorkomen en het gebruik van het plangebied door vleermuizen, gierzwaluw en huismus.

Tijdens het onderzoek zijn geen essentiële onderdelen van het leefgebied van de vleermuis waargenomen. Wel zijn 15 broedplaatsen van de gierzwaluw en 12 broedplaatsen van de huismus aangetroffen.

5.2 Vervolgstappen: ontheffing aanvragen

Broedplaatsen (en de daarmee samenhangende essentiële onderdelen van het leefgebied) van de gierzwaluw en huismus zijn in het kader van de Wet natuurbescherming jaarrond beschermd. Aangezien als gevolg van het voornemen de nestplaatsen verloren gaan dient voor het voornemen een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag, de Provincie Gelderland. In het kader van de ontheffingsaanvraag dienen maatregelen genomen worden om de gunstige staat van instandhouding van de soort te garanderen (zie Hoofdstuk 4, bladzijde 27).

Aangezien de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding komt, zal de provincie naar alle waarschijnlijkheid de ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepaling, onder voorwaarden, verlenen. Van belang is echter dat maatregelen getroffen worden om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding. Derhalve dienen tijdelijke en permanente verblijfplaatsen aangeboden te worden.

Wanneer de ontheffing in het bezit is van de initiatiefnemer en voldaan is aan de opgelegde voorwaarden uit de ontheffing kunnen de werkzaamheden in het plangebied starten. De maximale beoordelingstermijn bij een ontheffingsaanvraag bedraagt 20 weken (indien tijdens de procedure om aanvullende gegevens wordt verzocht wordt deze termijn opgeschort).

6 Bronnen

Antea Group, 2017. Natuurtoets Ruimtelijke advisering herontwikkeling Esdoornstraat-Meidoornstraat. Definitief 12 april 2017.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gierzwaluw Apus. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Huismus Passer domesticus. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus. Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Overig:

NDFF

www.globespotter.cyclomedia.com

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Foto's locaties gierzwaluwnesten

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.